

Til beslutningsforslag nr. B 13. Betænkning afgivet af Retsudvalget den 8. oktober 1996

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod rockergrupper

[af Pia Kjærsgaard (DF) m.fl.]

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i nogle møder. I udvalgsbehandlingen er indgået en række svar på spørgsmål, som udvalget har stillet til justitsministeren vedrørende lovforslag L 22 (forslag til lov om forbud om ophold i bestemte ejendomme).

Der er af to mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Venstres, Det Radikale Venstres og Centrum-Demokraternes medlemmer af udvalget) beslutningsforslaget til *forkastelse*. Flertallet afviser beslutningsforslaget og ændringsforslagene med henvisning til, at bestemmelsen i grundlovens § 78, stk. 2, indebærer, at anklagemyndigheden generelt har en pligt til at søge de i bestemmelsen nævnte foreninger opløst ved dom. Grundlovens § 78 regulerer ikke i øvrigt politiets og anklagemyndighedens pligter. Flertallet henviser i den forbindelse til det som bilag optrykte svar på spørgsmål 145 til lovforslag L 22.

Et *mindretal* (Det Konservative Folkepartis og Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse* med det af mindretallet under nr. 2 stillede ændringsforslag.

Mindretallet finder, at justitsministeren nu, som øverst ansvarlig for anklagemyndigheden, bør anvende grundlovens § 78 til at forbyde/opløse de to rockerorganisationer Hells Angels og Bandidos.

At disse to foreninger/organisationer »virker ved eller søger at nå deres mål ved vold«, fremgår klart af justitsministerens egne bemærkninger til L 22. Her fastslås det, at der i øjeblikket føres en rockerkrig mellem Hells Angels og Bandidos.

Det anføres endvidere, at disse foreninger/organisationer i deres indbyrdes krig anvender raketter, automatvåben og bomber. Endelig anføres det, at de allerede har begået drab og adskillige drabsforsøg.

Når dette sammenholdes med foreningernes tidligere kriminelle aktiviteter, herunder de talrige voldsdomme, som de enkelte medlemmer er idømt, forekommer det mindretallet at være helt evident, at det er justitsministerens ret og pligt at anvende grundlovens § 78 over for Hells Angels og Bandidos.

Et *andet mindretal* (Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget) vil ved 2. (sidste) behandling af beslutningsforslaget redegøre for sin stilling til dette og de stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse* med det af mindretallet under nr. 1 stillede ændringsforslag.

Det er vigtigt at få stoppet rockernes aktiviteter. Det er vigtigt, at politi og anklagemyndighed gør en ekstraordinær indsats for at få samlet tilstrækkeligt med beviser til, at de kriminelle rockergrupper kan blive opløst. Beslutningsforslaget er dog ikke egnet til vedtagelse i den foreliggende form. Fremskridtspartiet stiller derfor ændringsforslag, hvorefter be-

slutningsforslaget kan vedtages. Efterfølgende er det så regeringens opgave at fremkomme med nødvendige lovforslag.

Et *førde mindretal* (Enhedslistens medlem af udvalget) vil redegøre for sin stilling til beslutningsforslaget og de stillede ændringsforslag ved 2. (sidste) behandling.

Ændringsforslag

Til teksten

Af et *mindretal* (FP):

1) Ordene »et omgående forbud mod« udgår, og i stedet indsættes: »retsfølgelse af grupper, der antages at være involveret i gensidigt opgør mellem grupper af personer, hvor der på begge sider anvendes voldelige midler, herunder skydevåben og sprængstoffer. Anklagemyndigheden kan herefter rejse tiltale mod og krav om opløsning af«.

Af et *mindretal* (DF), tiltrådt af et *andet mindretal* (KF):

2) Ordet »rockergrupper« ændres til: »rockergrupperne Hells Angels og Bandidos«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Det er meget vigtigt, at der gives politi og anklagemyndighed den nødvendige lovhjemmel til at få opløst rockergrupper i Danmark. Det har været diskuteret, hvilken lovhjemmel grundlovens § 78 i sig selv giver i den anledning. For at være helt sikker på, at der er den fornødne lovhjemmel, er det forslagsstillernes opfattelse, at en særskilt lovgivning hjemlet i grundlovens § 78, stk. 5, vil være et velegnet redskab. Da begrebet rockergrupper ikke er tilstrækkelig entydigt, er der med ændringsforslaget givet den fornødne ramme for, at anklagemyndigheden kan gennemføre de nødvendige sager til opløsning af rockergrupperne.

Til nr. 2

Forslagsstillerne ønsker at præcisere, at forbudet skal rette sig mod rockergrupperne Hells Angels og Bandidos.

Dorte Bennedsen (S) Erling Christensen (S) Holger Graversen (S) Per Kaalund (S)

Lissa Mathiasen (S) Margrete Auken (SF) nfm. Bjørn Elmquist (RV) fmd.

Helge Bo Jensen (EL) Arne Melchior (CD) Birthe Rønn Hornbech (V)

Inge Dahl-Sørensen (V) Svend Aage Jensby (V) Erling Oxdam (V)

Helge Adam Møller (KF) John Vinther (KF) Pia Kjærsgaard (DF) Kim Behnke (FP)

Bilag

**Udvalgets spørgsmål 145 til justitsministeren vedrørende L 22
(Forslag til lov om forbud mod ophold i bestemte ejendomme)
og ministerens svar herpå**

Spørgsmål nr. 145:

Ad høringens referat, jf. bilag 31, side 15 m.fl.

Der ønskes en fyldestgørende beskrivelse af fremgangsmåden ved brug af grundlovens § 78.

Svar:

Justitsministeriet kan – i forlængelse af besvarelsen af spørgsmål nr. 117 – oplyse følgende:

1. En forening kan ikke opløses administrativt, jf. herved grundlovens § 78, stk. 3, 1. pkt. En forening kan foreløbigt forbydes administrativt, men der skal straks anlægges sag til dens opløsning, jf. grundlovens § 78, stk. 3, 2. pkt., og retsplejelovens § 807, stk. 1.

Opløsning af en forening kan således ske ved dom. Det kan ske, hvis foreningens øjemed er ulovligt, jf. herved grundlovens § 78, stk. 1, modsætningsvis.

Spørgsmålet om, hvad der skal forstås ved en forenings øjemed, har givet anledning til nogen tvivl i den statsretlige litteratur.

Om spørgsmålet anfører Henrik Zahle, Dansk Statsforfatningsret 3 (1989), side 96 f., bl.a.:

»... [F]or bedømmelsen af en forenings lovlighed er en vurdering af foreningens øjemed eller formål af afgørende betydning. At en forening foretager enkeltstående ulovlige, eventuelt strafbare, handlinger, kan give anledning til sanktioner over for ulovligheden, men kan i almindelighed ikke i sig selv begrunde en opløsning af foreningen. Ulovligheden kan være en isoleret fejl i en ellers veldreven virksomhed, som ikke er karakteriseret af noget ulovligt. Når en forening således skal bedømmes på dens øjemed eller formål, kan man ikke nøjes med at efterse formålsbestemmelsen i foreningens eventuelle vedtægter. Afgørende er en bedømmelse af den virksomhed, som foreningen reelt står for eller må forventes at

ville stå for, ikke hvad der er stipuleret i vedtægterne, om end dette ikke er uden betydning. Formålet er ikke blot at betragte som et fremtidigt resultat, men omfatter også de midler, hvormed dette resultat tænkes realiseret. For bedømmelsen af en forening, der arbejder for en ny forfatning, kan det være afgørende, om forfatningen tænkes etableret ved en voldelig revolution eller ved en grundlovsmæssig forfatningsændring. Noget andet er, at vold eller andre ulovligheder, der udgår fra andre end foreningen selv, ikke kan indgå i bedømmelsen af formålets lovlighed.

En forenings øjemed eller formål omfatter foreningens normale og godkendte virksomhed, såvel den aktuelle som den forventede.

Når foreningens øjemed (formål) er fastlagt, er næste spørgsmål, om øjemedet er ulovligt. Dette kan fremgå af udtrykkelig lovbestemmelse, eller af en bekendtgørelse udstedt i medfør af lov. Da kompetencen til at opløse foreninger er henlagt til domstolene . . ., antages, at opløsningen kan hvile på sådanne retskilder, som domstolene gør brug af, dvs. foruden lov tillige retspraksis og forholdets natur (almindelige retsgrundsætninger) . . .«

Alf Ross, Dansk Statsforfatningsret II, 3. gennearbejdede udgave ved Ole Espersen (1980), side 747 f., anfører bl.a. følgende herom:

»Dette udtryk kan ikke forstås som gående blot på det yderste mål der tilstræbes gennem foreningen. At ændre forfatningen er f.eks. i sig selv et legitimt formål, men det er klart at en forening der tilsiger at nå dette mål ved anvendelse af vold ikke kan siges at have lovligt øjemed. Dette udtryk må indbefatte også de anvendte midler, det vil sige al den virksomhed der tænkes udfoldet gennem foreningen. Øjemedet omfatter altså den hele foreningsvirksomhed men på den anden side kun for så vidt virksomheden indgår som led i det der planmæssigt tilstræbes. En erhvervsdrivende forening, f.eks., har naturligvis ikke et ulovligt

øjemed blot fordi den lejlighedsvis begår overtrædelser af næringslovgivningen. En forenings øjemed, kan vi herefter sige, omfatter al den foreningsaktivitet, der må påregnes som en normal, planmæssig bestanddel af foreningens virke når forudsætningerne for sådan aktivitet er til stede. . .

I øjemedsbegrebet indgår altså et subjektivt moment som udtryk for en plan eller hensigt og dette kan give anledning til vanskelige bevissspørgsmål. Det hører naturligvis til sjældenhederne at en forening i sine vedtægter åbent proklamerer at tilsigte ulovligheder. . . I de fleste tilfælde må øjemedet udledes af de nærmere omstændigheder, især den virksomhed foreningen faktisk har udfoldet. Således bestemte lov nr. 123 af 28. april 1934, der forbød sammenslutninger og korps, som har til hensigt ved ulovlig magtanvendelse at udøve en indflydelse på politiske eller offentlige anliggender, at hensigten skal anses tilkendegivet ved at sammenslutningen eller korpset ved udrustning med våben o.lign. eller ved militærlignende organisation og øvelser gøres egnede til benyttelse ved magtanvendelse. Og en højesteretsdom har efter omstændighederne antaget at en forening der selv angav sit formål som »kun selskabelighed« i virkeligheden også havde til formål at være tilholdssted for mandspersoner – med homoseksuelle tilbøjeligheder.«

Hos Max Sørensen, Statsforfatningsret, 2. udgave ved Peter Germer (1979), side 387, anføres bl.a.:

»Udtrykket »lovligt øjemed« rejser visse fortolkningsproblemer. I almindelig sprogbrug er ordet øjemed ensbetydende med formål eller hensigt. Man kunne derfor antage, at der måtte lægges vægt på, hvad der bestemmes i foreningsvedtægternes paragraf, eller hvad der i øvrigt har været stifternes subjektive hensigt. Hvis formål og hensigt har været lovlige, men foreningens virksomhed går ud over formålsbestemmelsens grænser eller den oprindelige hensigt, må virksomhedens karakter være afgørende. En enkeltstående lovovertrædelse kan dog ikke være tilstrækkelig, men virksomhedens generelle karakter må tages i betragtning. En sondring mellem mål og midler kan i nogle tilfælde være relevant, således at foreningens øjemed må anses for ulovligt alene i kraft af midlets ulovlighed, jf. forudsætningen i § 78, stk. 2. Hvis målet f.eks. er at afskaffe det parlamentariske system gennem en grundlovs-

ændring, er foreningsformålet lovligt. Hvis samme mål søges nået gennem revolution, er det ulovligt. En tilsvarende sondring kan dog ikke anlægges i alle tilfælde, og navnlig ikke, hvor formålet ikke er at hidføre en tilstand, men at udfolde en bestemt aktivitet. Hvis formålet f.eks. er at dyrke hasardspil offentligt i strid med strfl. § 204, kan mål og midler ikke adskilles. Formålet må som helhed betragtes som ulovligt, idet det tager sigte på den ulovlige aktivitet.«

Om spørgsmålet anfører Poul Andersen, Dansk Statsforfatningsret, 1954, side 681 ff., bl.a. følgende:

»Borgernes grundlovmæssige ret til at danne foreninger er i følge grundlovens § 78, stk. 1, betinget af, at foreningens øjemed er lovligt. Man kan ikke af denne udtryksmåde slutte, at de midler, hvorved en forening vil opnå sit foreningsøjemed er uden betydning. Borgernes grundlovmæssige ret til at danne foreninger gælder ligeså lidt, når der er tale om ulovlige midler, . . . som når selve øjemedet er ulovligt. En sondring mellem øjemed og midler er i øvrigt meget vanskelig at gennemføre. Det bliver da principielt hele den ved foreningens dannelse tilsigtede foreningsvirksomhed, der må være lovlig. Øjemedet kan dog ikke i grundlovens forstand anses for ulovligt ved enhver nok så ubetydelig ulovlighed i den måde, hvorpå foreningsvirksomheden tænkes udført. Ved bedømmelsen af øjemedet må i første række ses hen til foreningsaftalens (vedtægternes) indhold; men også andre forhold kan indicere en ulovlig virksomhed.«

Den omstændighed, at en forening en enkelt eller få gange mere tilfældigt overtræder lovgivningen eller opfordrer til overtrædelse heraf, kan på baggrund af det anførte næppe medføre, at foreningens øjemed kan anses for at være ulovligt efter § 78, stk. 1, og at foreningen derfor kan opløses ved dom.

Hvis foreningen derimod som et almindeligt led i dens virksomhed overtræder lovgivningen eller opfordrer hertil, kan der være grund til at overveje spørgsmålet om opløsning af foreningen under henvisning til dens øjemed.

3. Grundlovens § 78, stk. 2, har følgende ordlyd:

» . . .

Stk. 2. Foreninger, der virker ved eller søger at nå deres mål ved vold, anstiftelse af vold

eller lignende strafbar påvirkning af anderledes tænkende, bliver at opløse ved dom.«

Bemærkningerne til grundlovens § 78, stk. 2, jf. Rigsdagstidende 1952-53, Tillæg A II, sp. 3565, indeholder ikke nærmere oplysninger om bestemmelsens rækkevidde. Heller ikke forfatningskommissionens betænkning af 1953 (side 41) indeholder nærmere oplysninger herom.

I det forslag til grundlov, som blev fremsat for Folketinget den 5. oktober 1938 (Rigsdagstidende 1938-39, Tillæg A, sp. 2335 f.), var der i § 82 bl.a. fastsat følgende:

»§ 82

Borgerne har Ret til uden forudgaaende Tilladelse at danne Foreninger i ethvert lovligt Øjemed.

Foreninger, der virker for en Omstyrtning af denne Grundlov eller for at berøve Borgerne eller Grupper af disse nogen af de Borgerne personligt ved §§ 71, 74-75 og 81-83 tilsikrede Rettigheder, eller som virker ved eller søger at naa deres Maal ved Vold, Anstiftelse af Vold eller lignende strafbar Paavirkning af anderledes tænkende, kan af Regeringen kræves opløst ved Dom.

Sager om Opløsning af politiske Foreninger bliver at anlægge ved Rigsretten.«

Bestemmelsen svarede til § 85 i et forslag til en ny grundlov, der var udarbejdet af et flertal i forfatningskommissionen af 1937. I bemærkningerne til dette forslag var der bl.a. anført følgende (Rigsdagstidende 1938-39, Tillæg A, sp. 2465 f.):

»Medens 1ste Stykke gentager den gældende Regel om Borgernes Adgang til uden forudgaaende Tilladelse at danne Foreninger i ethvert lovligt Øjemed, tilsiger 2det Stykke at fastslaa, at der kan være Foreninger af en saadan Karakter, at det er rimeligt i selve Forfatningen at foreskrive, at de af Regeringen skal kunne kræves opløst ved Dom. Dette gælder dels, hvor Foreningen virker for en Omstyrtning af selve Forfatningen, altsaa en Ændring af denne ved voldelige eller lignende retsstridige Midler, eller søger at naa sit Maal ved strafbar Paavirkning af Medborgerne, men ogsaa, hvor den – omend ad sædvanlig forfatningsmæssig Vej – vil virke for at berøve Borgerne eller Grupper af disse nogle af de Rettigheder, der – som Trosfrihed, Trykkefrihed,

Forenings- og Forsamlingsfrihed – maa betragtes som umistelige i ethvert demokratisk Samfund.

...

Ved Udformningen af disse Regler har man særligt haft for Øje, at ogsaa de Foreninger, der mere i det skjulte søger at virke gennem Ophidselse til og Anstiftelse af en voldelig Adfærd mod andre, bør kunne rammes. Om man i andre Tilfælde skrider til Sagsanlæg til Opløsning af en Forening, vil derimod i højere Grad bero paa et Skøn, men den nyindføjede Regel afgiver naturligvis ikke Grundlag for en Modsetningsslutning om, at alle andre Foreninger end de der nævnte ubetinget skulde være lovlige... I øvrigt gentages blot de gældende Regler med Tilføjelse af Bestemmelsen om Henlæggelse af visse Sager til Rigsretten.«

Under behandlingen i Rigsdagen blev bestemmelsen i forslaget § 82, stk. 2, ændret, således at bestemmelsen fik følgende indhold:

»Foreninger, der virker ved eller søger at naa deres Maal ved Vold, Anstiftelse til Vold eller lignende strafbar Paavirkning af anderledes tænkende eller virker for at berøve Borgerne eller Grupper af disse nogen af de Borgerne personligt ved §§ 71, 74, 75, 81, 82 og 83 tilsikrede Rettigheder, bliver at opløse ved Dom.«

I bemærkningerne til ændringsforslaget (Rigsdagstidende 1938-39, Tillæg B, sp. 286) var der anført følgende:

»Ved den foreslaaede nye Affattelse af Paragraffens 2det Stykke imødekommer man den Kritik, som er fremsat mod Bestemmelsen, som denne fremtræder i Forslaget. Som det af Kommissionens Motiver fremgaar, er der ved Ordene »Omstyrtning af denne Grundlov« kun tænkt paa en »Ændring af denne ved voldelige eller lignende retsstridige Midler«. Udtrykket »Omstyrtning af denne Grundlov« maa da, naar henses til Regelens øvrige Indhold, anses for overflødig og udelades for ikke at give Anledning til Misforstaaelse.«

Bestemmelsen i grundlovens § 78, stk. 2, er behandlet flere steder i den statsretlige litteratur.

Peter Germer, Statsforfatningsret, 2. udgave (1995), side 281, anfører bl.a. følgende om bestemmelsen:

»... Denne bestemmelse må forstås således, at den grundlovssikrede foreningsfrihed ikke omfatter foreninger, der som et regelmæssigt led i foreningsvirksomheden anvender vold eller lignende ulovlige midler, som f.eks. afpres-

ning eller bestikkelse. Abstrakt forherligelse af revolutionære handlinger i en foreningsprogram bringer ikke foreningen ind under grundlovens § 78, stk. 2. Samfundskritiske foreninger betjener sig ofte af en revolutionær terminologi. Den skarpe kritik af det bestående samfund vil typisk blive fremført i militante vendinger, og indgreb på grundlag af den revolutionære terminologi kan derfor være ensbetydende med indgreb over for alternative politiske opfattelser. . . «

Om bestemmelsen anfører Henrik Zahle, a.st., side 94 f., bl.a.:

» . . . Sådanne foreninger ville også uden denne regel være ulovlige, og betydningen af den udtrykkelige bestemmelse i grl. § 78, stk. 2, er derfor, at det påhviler regeringen (anklagesmyndigheden) at rejse en sag til opløsning af en sådan forening – anklagesmyndigheden er ikke beføjet til efter en konkret bedømmelse af behovet for en sag om straf og opløsning at undlade at rejse sag mod en forening omfattet af reglen.«

Hos Alf Ross, a.st., side 743 f., hedder det bl.a.:

» Grdl. § 78 (2) indeholder en regel der gør det til pligt for anklagesmyndigheden at rejse sag til opløsning mod visse foreninger der altså direkte af grundloven er erklæret ulovlige. Det drejer sig om foreninger der virker ved eller søger at nå deres mål ved vold, anstiftelse af vold eller lignende strafbar påvirkning af anderledes tænkende. Bestemmelsen er ikke af større interesse fordi sådanne foreninger også uden grundlovsbestemmelsen vil være ulovlige, således at det normalt ville være anklagesmyndighedens pligt til at rejse sag til opløsning og eventuelt straf, jf. rpl. § 723 (2). Betydningen af grdl. § 72 ligger deri at den udelukker enhver adgang i henhold til rpl. § 723 (2) til at undlade at rejse sag.«

Max Sørensen, a.st., side 390 f., anfører bl.a. følgende:

» I en enkelt gruppe af tilfælde er det gjort til pligt for vedkommende myndighed, det vil i sidste instans sige justitsministeren, at rejse sag, nemlig over for foreninger, der virker ved eller søger at nå deres mål ved vold, anstiftelse af vold eller lignende strafbar påvirkning af anderledes tænkende . . . Der bruges det udtryk, at sådanne foreninger »bliver at opløse ved dom« . . . Dette udtryk betyder ikke andet end at der er pligt til at rejse sag som allerede nævnt. Det kan ikke forstås således, at domsto-

lene selv skal tage et initiativ, og ej heller således at domstolene skulle være begrænset i deres frie bedømmelse af, om de nævnte betingelser er opfyldt. Anklagesmyndighedens og regeringens påstand om, at en forening søger at nå sit mål ved vold m.m. er altså ikke uden videre bindende for domstolene. . . «

Poul Andersen, a.st., side 686, anfører bl.a. følgende:

» . . . Det er første Led i den af 1939 vedtagne Bestemmelse, som herved er blevet ophøjet til Grundlovsbestemmelse, medens man ikke har optaget Bestemmelsen om Foreninger, der virker for at berøve Borgerne visse Frihedsrettigheder. Naar det som ovenfor S. 681 antages, at Foreninger, der virker ved ulovlige Midler, falder udenfor den i § 78, 1. Stk. hjemlede Foreningsfrihed, gør det i 2. Stk. nævnte Foreninger det selvfølgelig ogsaa; thi der er her tale om kvalificeret Ulovlighed. Men Bestemmelsen indeholder et grundlovmæssigt Paabud om Opløsning af de omhandlede Foreninger, som ikke ved Lov vil kunne gøres lovlige.

Grundlovens Paabud om Opløsning er formentlig uden større praktisk Betydning. Da Domstolene ikke kan skride ind af egen Drift, bliver det Regeringen, der kommer til at træffe Afgørelse af, om der skal rejses Sag mod Foreningen . . . , og de for Afgørelsen opstillede Kriterier er saa vage, at der ikke bliver synderlig Forskel paa Regeringens Stilling her og i H.t. § 78, 3. Stk. Man tænke blot paa en Situation, hvor en Regering maatte overveje at rejse Sag mod det kommunistiske Parti, der jo vedkender sig i en given Situation at ville skride til Anvendelse af Vold. . . «

Som det bl.a. fremgår af det anførte, pålægger bestemmelsen i grundlovens § 78, stk. 2, anklagesmyndigheden en pligt til at rejse sag ved domstolene til opløsning af de foreninger, der er omfattet af bestemmelsen. Bestemmelsen indebærer endvidere, at de foreninger, som er omfattet af bestemmelsen, ikke ved lov kan gøres lovlige.

På baggrund af forslaget om affattelsen af § 82, stk. 2, fra 1938-39, kan det ikke antages, at bestemmelsen i grundlovens § 78, stk. 2, alene tager sigte på voldsudøvelse af samfundsomvæltende karakter. Også foreninger, der har til formål at udøve eller faktisk som et led i foreningens aktiviteter udøver vold eller opfordrer til vold skal opløses efter grundlovens § 78, stk. 2. Den omstændighed, at foreningen ved enkeltstående lejligheder har opfordret til vold,

eller at foreningens medlemmer i forbindelse med foreningsmøder eller -aktivitet har udøvet vold, kan dog næppe antages at medføre, at foreningen skal opløses ved dom.

Fastlæggelsen af den nærmere rækkevidde af bestemmelsen i grundlovens § 78, stk. 2, kan i øvrigt ikke antages at have den store praktiske betydning. Dette skyldes, at enhver forening, hvis øjemed er ulovligt, kan opløses ved dom. De foreninger, der er omfattet af § 78, stk. 2, ville – også uden den udtrykkelige bestemmelse i grundlovens § 78, stk. 2 – være ulovlige, således at anklagemyndigheden som udgangspunkt ville have pligt til at rejse sag til opløsning af foreningerne.

4. En forening kan ikke blot opløses ved dom, men også ved lov, jf. Alf Ross, a.st., side 740.

Det er den overvejende opfattelse i den forfatningsretlige litteratur, at lovgivningsmagten herved er frit stillet, og at en forening derfor kan opløses, selv om dens øjemed i øvrigt måtte anses for lovligt, jf. Poul Andersen, a.st., side 685, Max Sørensen, a.st., side 387, og Alf Ross, a.st., side 746.

Politiske og religiøse foreninger nyder dog i kraft af andre bestemmelser i grundloven en vis beskyttelse, jf. grundlovens § 31, stk. 2, og § 67.

5. Hvis en forening opløses, ophører den særlige retsorden, som foreningen udgør, med at eksistere, og medlemmernes rettigheder og pligter efter foreningens regler ophører med at gælde, jf. Max Sørensen, a.st., side 391. Opløsningens retsvirkninger fastsættes i øvrigt ved lov, jf. grundlovens § 78, stk. 5. Der er ikke vedtaget nogen lov, der generelt fastlægger retsvirkningerne af, at en forening er opløst ved dom.

Efter straffelovens § 132 a straffes den, som deltager i fortsættelsen af en forenings virksomhed, efter at den foreløbig er forbudt af regeringen eller opløst ved dom. Det samme gælder den, som efter forbud eller opløsning indtræder som medlem i en sådan forening.

Efter straffelovens § 75, stk. 5, kan der ske konfiskation af foreningens formue, arkiv, protokoller og lignende, når en forening opløses ved dom.

Sker opløsningen ved lov, kan der tages stilling til de pågældende spørgsmål i selve loven.

6. Det er – som anført i besvarelsen af spørgsmål nr. 117 – kun sket i ganske få tilfælde, at en forening er opløst ved dom.

Lovgivningsmagtens adgang til at opløse en forening er så vidt ses kun blevet benyttet i et enkelt tilfælde, jf. lov nr. 349 af 22. august 1941 om forbud mod kommunistiske foreninger og mod kommunistisk virksomhed.

**Besvarelse af spørgsmål nr. 489 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del – bilag 1217).
Folketingsåret 1994-95**

Spørgsmål:

Hvad er årsagen til, at der i handlingsplanen om organiseret kriminalitet og rockerkriminalitet fra marts 1995 (alm. del – bilag 728) kun er statistik over rockerkriminaliteten frem til 1990? Vil ministeren fremskaffe og tilsende udvalget tal for rockerkriminaliteten for perioden efter 1990?

Svar:

De i spørgsmålet nævnte oplysninger om rockerkriminaliteten findes i handlingsplanens bilag 3, der er udarbejdet af rigspolitichefembedet. Justitsministeriet har derfor til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra Rigspolitichefen.

Rigspolitichefen har oplyst, at oversigten i handlingsplanens bilag 3, s. 6, ikke har karakter af en egentlig statistik over rockerkriminaliteten, men tjener til illustration af omfanget og karakteren af især den personfarlige kriminali-

tet, som er begået af medlemmer af Hells Angels. Rigspolitichefen har samtidig oplyst, at oversigten – i modsætning til det, der er anført i bilaget – alene omfatter kriminalitet, der kan henføres til personer, der var medlemmer af Hells Angels i 1986.

Når oversigten kun omfatter perioden frem til 1990, skyldes dette ifølge Rigspolitichefen navnlig, at oversigten bygger på en tidligere foretaget undersøgelse.

Der vedlægges en af Rigspolitichefen udarbejdet oversigt over domme for overtrædelser af straffeloven, våbenloven og lov om euforiserende stoffer, som de 54 personer, der i januar 1995 var fuldgældige medlemmer, af Hells Angels, står registreret med i Det Centrale Kriminalregister.

Oversigten omfatter kun endelige domme, idet domme under anke ikke er medtaget. Verserende sager er således ikke medtaget. Oversigten omfatter heller ikke udenretlige bødevtagelser.

Rigspolitichefen

Domme vedr. 54 personer, som i januar 1995 var fuldgældige medlemmer af Hells Angels Danmark

Domme afsagt i perioden op til 31/12-89:

Manddrab, samt medvirken (§ 237 + evt. § 23)	13
Forsøg på manddrab (§ 237 jf. § 21)	10
Legemsbeskadigelse m/døden til følge (gl. § 245, stk. 2)	3
Legemsbeskadigelse m/grov skade til følge (gl. § 245, stk. 2)	3
Legemsbeskadigelse (gl. § 245, stk. 1)	5
Kvalificeret vold med grov skade (§ 246)	1
Vold med skade på legeme (gl. § 244, 3)	11
Vold med skade på legeme (§ 245, stk. 2)	1
Kvalificeret vold (§ 245, stk. 1)	2
Vold af særlig farlig karakter (gl. § 244, 2)	9
Vold mod sagesløs (gl. § 244, stk. 4)	69
Vold (§ 244)	3
Legemskrænkelse (gl. § 244, stk. 1)	3
Voldtægt (§ 216)	2
Forbrydelser mod kønssædeligheden (§§ 217-236)	3
Andre forbrydelser mod liv og legeme (§§ 249-255)	6
Brandstiftelse (§§ 180-182)	1
Salg og smugling af narkotika (§ 191)	6
Røveri (§ 288)	14
Afpresning, åger m.v. (§§ 281-284)	23
Ulovlig tvang (§ 260)	14
Vold og lignende mod nogen i off. tjeneste	5
Hjælp til undvigelse	1
Grov forstyrrelse af offentlig ro og orden	8
Falsk forklaring og falsk anklage	8
Forbrydelser vedr. bevismidler (§§ 171-179)	8
Freds- og æreskrænkelser (§§ 263-274)	10
- trussel på livet (§ 266)	6
Indbrud i kontorer m.v.	81
Indbrud i beboelse	14
Indbrud i fritidshuse	4
Tyveri af køretøjer	5
Tyveri fra køretøjer	50
Tyveri af/i/fra køretøjer	12
Ulovlig omgang med hittegods (§ 277)	2
Underslæb, bedrageri og mandatsvig (§§ 278-280)	3
Hærværk (§§ 291-292)	23
Brugstyveri (§ 293)	98
Våbenloven	95
Lov om euforiserende stoffer	25

Det skal bemærkes, at straffelovens voldsbestemmelser, er ændret pr. 1. juli 1989.

Domme afsagt i tiden fra 01/01-90 til 01/09-95

Forsøg på manddrab (§ 237 jf. § 21)	1
Kvalificeret vold m. grov skade (§ 246)	1

Kvalificeret vold (§ 245, stk. 1)	11
Vold (§ 244)	20
Andre forbrydelser mod liv og legeme (§§ 249-255)	2
Kvalificeret frihedsbedrøvelse (§ 261, stk. 2)	4
Frihedsberøvelse (§ 261, stk. 1)	2
Ulovlig tvang (§ 260)	3
Salg og smugling af narkotika (§ 191)	18
Afpresning, åger m.v. (§§ 281-284)	11
Vold og lignende mod nogen i off. tjeneste	16
Fornærmelig tiltale (§ 121)	4
Hjælp til undvigelse	3
Falsk forklaring og falsk anklage	2
Forbrydelser vedr. bevismidler (§§ 171-179)	4
Freds- og æreskrænkelser (§§ 263-274)	1
– trussel på livet (§ 266)	3
Indbrud i kontorer m.v.	1
Indbrud i fritidshuse	1
Tyveri fra fritidshuse	2
Underslæb, bedrageri og mandatsvig (§§ 278-280)	3
Hærværk (§§ 291-292)	3
Brugstyveri (§ 293)	6
Våbenloven	36
Lov om euforiserende stoffer	11